

Leander Hanssen en Caryl Strzelecki

De Negende Maan

1. De vlam

Ik ren door de tunnel. Het is zomer, de zon brandt op de heuvels van Podzagoera, maar hier in het Bajkadorp blijft het koel en donker. Achter mij hoor ik de echo van mijn stappen. Het klinkt alsof iemand mij op de hielen zit.

Ik sla de gang in die de Wolvenarm genoemd wordt. Ik stop bij de eerste deur en klop op het hout. Bijna onmiddellijk zwaait de deur open.

‘Kom binnen, jongen,’ zegt een stem.

De kamer is spaarzaam ingericht: een tafel, twee stoelen, een houten kist, in de hoek een strozak. Het ruikt er naar hazelnoten en gedroogde bloemen. Aan het plafond hangen twee rode gloeistenen. In het zwakke schijnsel zie ik de magere wangen van mijn vader en zijn diepliggende ogen, die dwars door je heen lijken te kijken.

Hijgend en met gloeiende kaken sta ik voor hem. Hij draagt zijn wolvenkap, merk ik nu.

‘Moet je weg?’ vraag ik.

Ik probeer de ontgoocheling in mijn stem te verbergen, maar het lukt niet. Morgen is het mijn Dertienjarigenfeest en ik wil dat mijn vader erbij is. Maar hij is Yakasjek, de leider van de Wolven. Als Yakasjek met de Wolven vertrekt, blijft hij zeker vier dagen weg.

‘Ik heb een opdracht gekregen,’ zegt hij. ‘Daar wilde ik het met jou over hebben.’ Hij legt beide handen op mijn schouders.

‘Bakalar, ik wil je vragen om mee te gaan.’

Ik kijk hem verbluft aan. Niets wil ik liever dan de Wolven vergezellen op hun tocht. Elke keer als hij vertrekt, vraag ik of ik mee kan. En elke keer zegt hij dat ik daarvoor te jong ben.

En nu mag het ineens. Uitgerekend nu, één dag voor mijn Dertienjarigenfeest, waar ik zo naar uitgekeken heb ...

‘Maar ... ik kan niet,’ zeg ik.

‘O jawel,’ zegt mijn vader. ‘Je kunt, als je wilt. Je moet een keuze maken.’

Hij neemt een vuurstokje en steekt het aan. Het licht verblindt mij. Ik knijp mijn ogen dicht.

‘Je hebt niet veel tijd. Net zoveel als deze vlam.’

Ik tuur door mijn wimpers naar de vlam, die langzaam, maar veel te snel, over het hout naar beneden kruipt. Allerlei gevoelens in mij worstelen met elkaar. Hoe kan ik kiezen tussen mijn Dertienjarigenfeest en mijn eerste tocht met de Wolven? Mijn vader weet toch hoeveel het feest voor mij betekent?

Ik kijk hem onderzoekend aan.

Maar in zijn ogen kan ik niets lezen. Jarenlange training heeft hem geleerd zijn gedachten te verbergen.

Ineens beseft ik dat ik hem moet vertrouwen. Mijn vader zou nooit iets vragen wat slecht voor me is.

De vlam is al halverwege het stokje.

‘Ik ga mee,’ zeg ik.

Hij blaast het vuur uit. Het wordt zo donker dat ik niets meer zie. Een geur van as vult de ruimte.

‘Maak je klaar,’ zegt hij. ‘Ze wachten op ons.’

2. De Zomertunnel

Al drie stonden aan een stuk marcheren we door de Zomertunnel. De Zomertunnel is de grootste tunnel van de Bajka. Hij is breed en recht als een kanaal, en meer dan honderdduizend bajka lang. Yakasjek loopt voorop met een toorts, een eindje achter hem volgen Blask en ik. Met z'n tweeën trekken we de Rups vooruit, een lage, platte kar met acht houten wielen. Achter ons loopt Wosjak met de tweede toorts.

De toortsen zijn de enige lichtbron. Het licht weerspiegelt zich op de wanden, die met hars ingevet zijn om het vocht buiten te houden. Ik kan niet verder kijken dan vijf, zes bajka. Het geeft het gevoel dat de tunnel onder mij door schuift, net of ik ter plaatse trappel.

Er wordt niet gepraat. Buiten onze voetstappen en het geknars van de wielen is er geen enkel geluid te horen.

Mijn vader loopt nog steeds met dezelfde kordate pas als toen we vertrokken, al gaat de tunnel nu bergop. Ik voel dat ik moe begin te worden. Ik kijk naar Blask, die lichtjes voorovergebogen naast me oploopt. Hij puft en zweetdruppels drijven over zijn voorhoofd. Hij heeft een neus als een knolraap, een kaal hoofd en een woeste baard, maar zijn ogen lachen altijd. Onze blikken kruisen, en ik lees wat hij denkt.

‘Hé Yakasjek,’ roept hij. ‘Wat dacht je van een pauze? Mijn benen zijn zwaar als lood.’

Hij heeft een scherpe stem, die overal doorheen dringt. Dat moet ook, want hij is de boodschapper van de Bajka.

Mijn vader stopt en kijkt om. Zijn blik staat verwonderd, alsof hij niet begrijpt dat iemand moe kan worden.

‘Goed dan. Eén stonde rust, roept hij.

Hij dooft zijn toorts in de ijzeren doofkop die aan zijn gordel hangt en hurkt tegen de wand van de tunnel.

Blask laat de dissel van de kar vallen en veegt met de rug van zijn hand over zijn gezicht. Hij blaast.

‘Jouw vader is als de eland uit het Noorden,’ zegt hij. ‘Die blijft maar lopen, dag en nacht.’

Wosjak grinnikt. Hij tikt Blask tegen zijn bolle buik en zegt: ‘Wat minder honing eten, boodschapper, dan kun jij dat ook.’

Net als Yakasjek draagt hij een wolvenkap. Wosjak heeft een magere neus, die omhoog wijst, en levendige, lichtblauwe ogen. Met zijn zevenentwintig jaar is hij de jongste van de Wolven. Deze zomer legt hij zijn proeven af. Mijn vader zegt dat hij zeker zal slagen. Hij is lenig als een wezel, nergens bang voor en niemand loopt sneller dan hij.

Ik ga naast Yakasjek zitten en neem een korst gedroogd brood uit mijn rugzak. Ook Wosjak dooft zijn toorts. Het wordt zo donker dat ik niets kan zien, maar mijn oren en mijn neus vertellen mij alles wat er om mij heen gebeurt: Yakasjek die met zijn mes een hazelnoot openbreekt, Wosjak die de waterkruik ontkurkt en klokkend begint te drinken, Blask die met een diepe zucht zijn laarzen uittrekt ...

Na het eten spreid ik mijn mat uit over de grond en ga op mijn rug liggen. Mijn lichaam is moe, maar mijn hoofd is helder. Zoveel vragen flitsen door mijn hoofd dat ik niet weet welke ik het eerst moet stellen.

‘Waar gaan we eigenlijk naartoe?’ zeg ik ten slotte.

‘Welnu,’ zegt Blask. Hij ademt diep in. ‘Bakalar. Heb jij in je leven al een mens gezien?’

‘Nee.’

‘Nou, dan wordt het vandaag je eerste keer.’

Mijn hart begint sneller te slaan.

Mensen ... Vroeger was ik bang voor hen. De mens drinkt het bloed van de Bajka, zo wordt verteld. De mens eet dode dieren. Hij eet hun vlees, kookt en braadt het, snijdt het in stukken, maalt het in molens met scherpe messen. Gruwelijke gedachten gingen door me heen. In mijn dromen rende een reusachtig wezen achter mij aan, een reus met puntige tanden, die mij aan stukken zou scheuren en tot poeder vermalen in een stalen tuig ...

Nu zie ik het anders. Mijn vader zegt dat mensen te beklagen zijn met dit weer. Hun steden zijn van steen en liggen boven de grond. De zon brandt op hun daken en de Verzenger, de hete wind uit de steppe, droogt de aarde uit.

‘Zijn mensen ... kwaadaardig?’ vraag ik.

‘Ach, de meesten niet, hoor ... Weet je, ze zijn eigenlijk nogal schuw. En bijgelovig, ook! Ik heb al meegemaakt dat mensen op de vlucht slaan als ze een Bajka zien.’

‘Dat is gek. Waarom doen ze dat?’

‘Ze denken dat het ongeluk brengt ... Het zijn rare wezens. Neem nu hun vrouwen. Die zijn maar voor twee dingen bang: voor Bajka en voor muizen. Begrijp je nou zoiets? En de mannen alleen voor Bajka ... Maar oude mensen zijn wel aardig. En kinderen ook. Met hen kinderen kun je zelfs praten, als je wilt.’

Aan mijn andere kant klinkt een snel, ritmisch geschuifel, dat ik onmiddellijk herken: het is Yakasjek, die zijn speer schoonmaakt met een konijnenvel. Dat doet hij wel tien keer per dag. De speer van Yakasjek glimt als nieuw en er zit geen spatje roest op, ook al is ze zesentwintig jaar oud.

Een andere vraag komt in me op, iets waar ik al de hele tocht over zit te piekeren.

‘Vader ... wie zorgt er voor Znajda als ik weg ben?’

Yakasjek antwoordt niet meteen.

‘Weet je wat het moeilijkste van een opdracht is?’ vraagt hij.

‘Nee.’

‘Wachten. Dat is het moeilijkste ... En weet je ook waarom?’

‘Weet ik niet.’

‘Omdat je aan andere dingen gaat denken dan je opdracht. Dat mag je nooit toelaten. Als je dat wel doet, verslapt je aandacht, en vroeg of laat komt je dat duur te staan.’

‘Maar wat moet je dan doen ... als je niets te doen hebt?’

‘Rusten of plannen,’ zegt hij. ‘Je moet altijd met je opdracht bezig zijn. Als je niet kunt rusten, moet je plannen. Als je wel kunt rusten, moet je alles uit je hoofd zetten. Nooit allebei tegelijk, Bakalar. Rusten of plannen.’

Ik staar verdwaasd in het donker. Ik had wel kunnen denken dat ik een les ging krijgen in plaats van een antwoord. Mijn vader antwoordt nooit op een vraag. Hij zegt altijd dat vragen zichzelf wel oplossen, als je maar geduld hebt.

Wat kan ik uit zijn woorden opmaken? Hij ziet er geen probleem in. Dat betekent dat hij het niet vergeten is. Misschien heeft hij iemand gevraagd op Znajda te passen en hem te drinken te geven als hij wakker wordt.

‘Zijn we klaar met eten?’ vraagt Yakasjek.

Er klinken een paar gemompelde bevestigingen.

‘Goed. Dan gebruiken we de rest van de tijd om te slapen. Wosjak, de eerste wacht is voor jou.’

Ik leg mijn hoofd op mijn rugzak en rol me op. Ik nestel mij tussen mijn vader en Blask in, zo dicht mogelijk tegen elkaar aan, om geen warmte te verliezen.

Na een poosje hoor ik het gesnurk van Blask en de regelmatige ademhaling van Yakasjek. Het hars in de tunnelwand geeft een doordringende geur van dennennaalden af.

Het lukt mij niet om in slaap te vallen. Ik ben te opgewonden. Hoe doe je dat, nergens aan denken? Er komt altijd wel iets in me op. En uiteindelijk keren mijn gedachten steeds terug naar het Dertienjarigenfeest. Misschien is het feest al bezig, op dit ogenblik ... Misschien heeft Stufiak zijn geschenk al gekregen van de koning.

Nee, Bakalar, zeg ik tegen mezelf, zo kan het niet. Je moet je hoofd leegmaken. Giet de gedachten eruit, zoals je water uit een kruik giet. Ik probeer het mij voor te stellen. Heet, dampend water uit de glazen kruik waarmee mijn moeder vroeger de badkuip vulde... Het water stroomt en stroomt, de zon schijnt erop en doet de damp oplichten. Ik hou het beeld vast in mijn hoofd. Het lijkt haast of ik het water kan horen stromen, of ik de warme stoom voel kronkelen langs mijn wangen ...

Geleidelijk begint mijn hoofd te suizen. Zonder het zelf te weten, val ik in slaap.

3. De waterput

We staan op de bodem van de waterput. Het zand is droog. Er ligt een reusachtige houten emmer op zijn kant. Aan het hengsel hangt een touw zo dik als mijn pols. Het loopt naar boven, naar een takel die over de put hangt. Nog hoger zie ik de zwarte hemel. Sterren schitteren.

Eén ding zit me dwars. Vlak voor we de gang in zijn gelopen die de Zomertunnel

verbindt met deze put, heeft Yakasjek gezegd: ‘Bakalar, laat je rugzak met goud in de Rups liggen.’

Dat snap ik niet. Tegen Blask heeft hij niets gezegd. Die moet zijn goudkorrels wel meenemen. Waarom ik niet?

Mijn vader houdt niet van vragen, dus zwijg ik en hou mijn ogen open. Deze vraag los ik zelf op.

De waterput heeft muren van natuursteen. Er zitten diepe voegen in. Wosjak klimt als een hagedis tegen de muur omhoog. Zijn handen en voeten vinden blindelings steun.

Schrijlings zit hij op de rand van de put en spiedt rond.

‘Alles veilig,’ roept hij naar beneden.

Hierna volgen Yakasjek, Blask en ik. Klimmen gaat me goed af, ik heb het altijd graag gedaan. Maar Blask heeft het moeilijk. Ik hoor hem puffen en blazen. Halverwege kijk ik naar beneden. Hij klemt zich vast met handen en voeten aan de voegen en hijgt als een hond.

Het komt natuurlijk door al dat gewicht. Is het daarom dat mijn vader mij vraagt het goud achter te laten? Omdat hij denkt dat het te zwaar voor me is? Bijna voel ik me beledigd. Denkt hij soms dat ik minder goed klim dan Blask?

‘Kom, ik draag je rugzak wel,’ zeg ik.

‘Het ... gaat wel,’ zegt Blask buiten adem.

Ik ga naast hem hangen en steek mijn arm uit.

‘Geef maar. Voor mij is het makkelijker. Ik ben veel lichter dan jij.’

Blask aarzelt een ogenblik. Dan gespt hij de rugzak los. Ik hang hem om mijn schouders. Het is een behoorlijk gewicht.

Met moeite klim ik naar boven en steek mijn hoofd boven de rand van de put uit. In het schemerdonker ligt een plein, waarop een straat uitkomt met houten gebouwen. De huizen staan tegen de hemel afgetekend. De volle maan legt er een blauwachtig schijnsel over.

Langs de straat staan ijzeren palen met een lantaarn erop. Achter elk glas flakkert een vlam.

Dit is dus Markotny, de stad van de mensen ... Het ruikt er naar rottend fruit, afvalwater, bedorven vlees. Er zit dood en verval in die geuren.

‘Waar zijn ze eigenlijk?’ fluister ik.

‘De mensen?’ zegt Blask zacht. ‘Die zitten in die huizen. Mensen slapen ’s nachts.’

Yakasjek wenkt, Blask en ik volgen, Wosjak vormt de achterhoede. De Verzenger waait door de straat en jaagt wolken zand door de lucht.

Ergens klappert een luik in de wind. Het hangt half open en scheefgezakt aan een muur. De ruit is stuk. Uit een zandhoop steekt een glaspunt als een dolk omhoog.

We komen bij een kruispunt. Er ligt paardenmest op de weg. Het is verdroogd en brokkelt af. Een rat ritselt weg.

Plotseling voel ik een dof gedreun in de bodem. Blask en ik kijken elkaar met grote ogen aan.

‘Verstoppen,’ sist Yakasjek.

Ik spring achter een emmer die naast een deur staat. Het gedreun wordt luider. Ik hou mijn adem in.

Het volgende ogenblik verschijnt een zwarte gedaante om de hoek. Aan de afmetingen weet ik het onmiddellijk: dit moet een mens zijn. Hij beweegt zich voort op twee benen, als een Bajka, maar langzaam, alsof lopen hem pijn doet. Zijn gezicht kan ik niet zien. Hij draagt een gekreukte hoed. In zijn hand houdt hij een lange stok.

De mens loopt naar een van de lantaarns, steekt de stok omhoog en brengt het uiteinde naar de vlam. Het vuur dooft. Daarna sjokt hij naar de volgende lantaarn. Ook daar gaat het licht uit.

Als hij de hoek om loopt, begin ik zenuwachtig te giechelen. Blask legt zijn hand op mijn schouder.

‘En, makker? Wat vind je ervan?’

‘Wat een monster,’ zeg ik.

‘Dat is de nachtwaker,’ grijnst hij. ‘Die doet geen vlieg kwaad. Stokoud, en hij hoort niet goed.’

We sluipen verder langs de muren, tot we bij een plein komen dat schuin afloopt. Aan één kant staat een vierkante toren. Die ken ik. Als je door de heuvels loopt, zie je hem boven de stad uitsteken. De overkant van het plein wordt helemaal ingenomen door een herenhuis, dat uit natuursteen is opgetrokken. Het telt drie verdiepingen. Aan de voorkant alleen al zie ik vijftien ramen. Er staat een ijzeren hek omheen met sierlijk krullen tussen de spijlen.

‘Hier woont Ostrosni,’ fluistert Blask tegen mij. ‘Ostrosni is de man die we nodig hebben.’

Yakasjek draait zich naar ons toe.

‘Vanaf nu mag niemand nog praten. Begrepen? Niemand. Alleen Blask voert het woord.’

We knikken. Mijn hart klopt in mijn keel.

‘Wosjak, jij wacht hier,’ gaat Yakasjek door. ‘Als we voor het einde van de stonde niet terug zijn, ga je hulp halen.’